

Moderniseringsdepartementet

Postboks 8004 Dep.
0030 Oslo

Forenkling av utmarksforvaltningen – høringssvar fra Øvre Eiker kommune

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) høringsbrev av 15.12.2014 om forenkling av utmarksforvaltningen og til at Stortinget har gitt tilslutning til gjennomføring av en kommunereform.

I følgeskrivet fra KMD framgår det at en faggruppe har vurdert ulike forenklingstiltak i tråd med prinsippene i kommunereformen, herunder Sundvoldenerklæringen, og at disse vurderingene er lagt fram i faggrupperapporten "Forenkling av utmarksforvaltningen".

Øvre Eiker kommune har følgende foreløpige merknader og kommentarer til høringen av faggrupperapporten (merknader er skrevet i kursiv):

-

Sammendrag:

Øvre Eiker kommune er enig i at det er behov for å gjennomføre forenklingstiltak i utmarksforvaltningen og at mange av de perspektivene, prinsippene og tiltakene som er nevnt i faggrupperapporten kan bidra til å oppnå dette.

Det må utarbeides en politisk strategi for den nasjonale utmarkspolitikken.

Først når den framtidige kommunestrukturen er kjent vil det være mulig å ta stilling til konkrete, lokale forenklings- og forbedringstiltak.

De økonomiske konsekvensene av å gjennomføre en helhetlig, kunnskapsbasert lokal forvaltning, der større ansvar og myndighet overføres til kommunene, må utredes og eventuelt følges opp med statlige overføringer.

- Forhåndshøringen:

Denne høringssaken betraktes som en forhåndshøring av en rapport fra ei faggruppe før sentrale myndigheter verken har tatt stilling til de framlagte forslagene eller til ressurspørsmålene.

Mulighetene for tiltaksgjennomføring når det gjelder ansvar, myndighet, forenkling, robusthet, helhet, tillit og koordinering m.m. henger nøye sammen med hvordan resultatet av arbeidet med kommunereformen og den nye kommunestrukturen blir.

Øvre Eiker kommune anser høringen av faggrupperapporten for å være en forhåndshøring som vil bli etterfulgt av en ny høring etter at departementene har tatt stilling både til faggruppens

synspunkter, innkomne høringssvar og foreslåtte tiltak.

- Kommunene er ulike:

Øvre Eiker kan ikke sammenligne seg med store utmarkskommuner med nasjonalparker og mye statsgrunn der det er både utmarksstyrer og fjellstyrer o.l.

Øvre Eiker kommune ser at mange av temaene som er drøftet i faggrupperapporten ikke er relevante for utmarksforvaltningen i egen kommune.

- Avgrensning:

Forvaltningsoppgaver knyttet til strandsonebestemmelsene, rovviltforvaltningen, motorferdsel i utmark og forvaltningen av kulturminner og kulturmiljøer inngår ikke i forenklingsarbeidet.

Øvre Eiker kommune støtter denne avgrensningen.

- Utmarksforvaltningen og kommunereformen:

Forenklingen av utmarksforvaltningen inngår som et viktig tema i arbeidet med kommunereformen.

Øvre Eiker kommune ser positivt på at utmarksforvaltningen inngår som en viktig del av arbeidet med Kommunereformen.

- Faggrupperapporten:

Rapporten er på 38 sider og inneholder 6 kapitler om henholdsvis mandat, definisjoner og aktører, forvaltningssystemer i utmarka, innspill fra aktørene, prinsipper og forutsetninger for forenklingstiltak og forslag til tiltak.

Faggruppen har bl.a. lagt til grunn at perspektiver og tiltak knyttet til lokaldemokratiet, kommunestruktur, effektivitet, kvalitet, brukervennlighet, koordinering, ansvars plassering, tillit og myndighetsutøvelse skal være viktige elementer i et endringsarbeid knyttet både til det generelle utviklings- og reformarbeidet og ikke minst til utmarksforvaltningen.

Øvre Eiker kommune har ingen merknader til faggrupperapportens oppbygging og disposisjon og har merket seg at det i rapporten reises mange spørsmål som kan bli vesentlige for en framtidig forvaltningsmodell.

- Medvirkning:

64 organisasjoner, forvaltningsenheter og interessegrupper har fått anledning til å komme med innspill til faggruppen, herunder 2 primærkommuner, 4 fylkeskommuner og KS.

Siden det er et stort mangfold av primærkommuner i Norge og fordi primærkommunenes rolle i utmarksforvaltningen kan bli ennå viktigere i framtiden enn det som er tilfellet i dag, mener Øvre Eiker at primærkommunenes medvirkning i dette utviklingsarbeidet kunne vært sterkere, f.eks. gjennom deltagelse i faggruppa.

- Ståsted og ønsket utvikling:

En stor utfordring vil være å synliggjøre hva som preger nåværende praksis i utvalgsforvaltningen, hva som skal prege en ønsket, framtidig forvaltning, hva som er utviklings- og forbedringspotensialet i forbindelse med dette og hva som skal til for å styre utviklingen i ønsket retning.

Før det er kjent hvordan den framtidige kommunestrukturen blir er det vanskelig å konkretisere hvilke strategiske innsatsområder som må stå i fokus for å nå omforente mål.

Dette gjelder ikke minst perspektiver knyttet til kunnskapsgrunnlaget, økonomisk robusthet, økt tillit og brukervennlighet.

Øvre Eiker kommune mener at vurderinger av konkrete og forpliktende forbedrings- og forenklingstiltak henger nøye sammen med framtidig kommunestruktur..

- Helhetlig forvaltning:

For å oppnå en mest mulig helhetlig forvaltning vil overføring av mer ansvar og myndighet til- og større handlingsrom for kommunene være nødvendig.

Øvre Eiker kommune mener at tiltakenes omfang og karakter vil være avhengig av hvordan framtidig kommunestruktur blir. Uansett må det legges til grunn at ansvar og myndighet plasseres på samme sted.

- Førstelinjansvar:

Et slikt prinsipp vil gjøre det enklere for brukerne og det vil nødvendigvis ikke føre til administrativt merarbeid.

- Naturoppsyn:

SNO har oppsyn og kontroll knyttet til flere lovverk.

Siden SNO gjennom sine erfaringer har bidratt til å utvikle et profesjonelt oppsyn virker det fornuftig at SNO blir ansvarlig oppsynsmyndighet, og at andre organer som i dag er tillagt slike oppgaver eventuelt saneres som et ledd i forenklingsarbeidet.

- Overføring av ansvar for verneområder:

Kommunestyret i Øvre Eiker har fattet følgende enstemmige vedtak i forbindelse med tilbudet fra Miljødirektoratet om å overta forvaltningsansvaret for verneområder:

“Under henvisning til de forutsetninger, rammebetingelser, vilkår og andre opplysninger som framgår av Miljødirektoratets brev, datert 4.12.2014, ønsker ikke Øvre Eiker kommune å overta forvaltningsansvaret for de 8 verneområdene som omfattes av tilbudet.”

I sitt saksframlegg anførte rådmannen at det ligger an til at spørsmålet om forvaltningsansvar også vil bli tema under behandlingen av Regjeringserklæringen fra Sundvolden, punkt 8, om levende lokaldemokrati, der forenkling av utmarksforvaltningen, herunder forvaltningen av verneområder, står sentralt.

I utgangspunktet ønsker ikke Øvre Eiker kommune å overta forvaltningsansvaret for verneområdene i kommunen, men er forberedt på at det kan bli aktuelt å ta opp igjen spørsmålet om å overta forvaltningsansvaret som et ledd i arbeidet med kommunereformen.

- Sektorbasert forvaltning:

Den nasjonale politikken i utmarka er til dels sektorbasert. Myndigheter på regionalt og lokalt nivå opplever at nasjonale myndigheter ikke tar stilling til verdier og hensyn som skal prioriteres. Dette fører til konflikter i forvaltningssystemet som det ikke alltid er mulig å løse i kommunene.

Øvre Eiker mener at det bør utarbeides en tydelig politisk strategi for den nasjonale utmarkspolitikken.

- Forenkling av regelverket:

Det er 21 lovverk som står mer eller mindre sentralt i utmarksforvaltningen, noe som bidrar til å skape en forvaltning preget av sektortenkning.

For å gjøre det mulig å forenkle utmarksforvaltningen mener Øvre Eiker kommune at det er behov for en lovrevisjon. Det kan i denne forbindelse være fornuftig å opprette et lovutvalg for utmarksforvaltningen der hovedtilnærmingen må være å unngå at lovgrunnlaget bidrar til å skape en forvaltning preget av uønsket sektortenkning, fragmentering og konflikter.

- EUs vanndirektiv og Vannforskriften:

Det har i flere år foregått et omfattende arbeid for å forbedre vannkvaliteten i overflatevann, grunnvann og kystvann både i Norge og resten av Europa.

EU's vanndirektiv og Vannforvaltningsforskriften må inngå som et naturlige verktøy i utmarksforvaltningen.

- Samling av ferskvannsfiske- og viltforvaltningen:

Det synes å være bred enighet om at en samling av ansvar og myndighet for forvaltningen av ferskvannsfisk og vilt vil gi en bedre lokal forvaltning av disse ressursene.

Plassering av forvaltningsansvaret for ferskvannsfisk og vilt i primærkommunene vil

bli mer brukervennlig og resultere i raskere saksbehandling.

Når det gjelder slike forvaltningsoppgaver er det viktig at Fylkesmannen besitter spisskompetanse som kommunene kan nyttiggjøre seg.

- Kunnskapsbasert forvaltning:

Utmarksforvaltning må være kunnskapsbasert. Dette forutsetter at kunnskapen om naturmangfold og naturverdier er tilstrekkelig oppdatert, relevant og tilgjengelig.

For å utvikle en lokal kunnskapsbasert utmarksforvaltning vil det være et stort behov for å tilføre nye, friske ressurser til kommunene.

Med hilsen

Tore Lagesen
saksbehandler